

अध्याय ४८ वा

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीकुलदेवतायै नमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥

आतां हा अध्याय करितां सुरु । जया अत्यंत श्रवणादरू ॥

ऐसा श्रोता लागला विचारुं । गुरु की सद्गुरु श्रीसाई ॥ १ ॥

तयाचिया समाधाना । कथूं सद्गुरुच्या संक्षिप्त लक्षणा ॥

जेणें श्रीसाईसमर्थचरणा । मिळतील खुणा सद्गुरुच्या ॥ २ ॥

जैथूनि प्राप्त वेदाध्ययन । अथवा साही शास्त्रांचें ज्ञान ॥

जिहीं करविलें वेदांत निरूपण । ज्ञाते, न सद्गुरु म्हणती तया ॥ ३ ॥

कोणी एक वायू कोंडिती । तस मुद्रा धारण करिती ॥

ब्रह्मानुवादे श्रोतयां रिझविती । ज्ञाते, न सद्गुरु म्हणती तया ॥ ४ ॥

शिष्यां शास्त्रोक्त मंत्र ही देती । जप करावया आज्ञा करिती ॥

होईल केव्हां फलप्राप्ती । विश्वास न चिर्ची कोणाही ॥ ५ ॥

तत्त्व निरूपण अति रसाल । शब्दज्ञान अधळपघळ ॥

स्वानुभवाचा मात्र हुण्काल । शाब्दिक पोकळ तें ज्ञान ॥ ६ ॥

एकतेक्षणीं निरूपण नीट । उभय भोगांचा येईल वीट ॥

परी अनुभवाची चवी चोखट । अनुभवी तोच प्रकटवी ॥ ७ ॥

असोनि संपूर्ण शब्दज्ञानी । पूर्णानुभवी अपरोक्षदानी ॥
 त्यांचाचि अधिकार शिष्य प्रबोधनी । म्हणावें त्यालागोनि सद्गुरु
 स्वयें ज्यातें अनुभव नाही । तो काय शिष्यातें देईल पाही ॥
 ज्या न अपरोक्ष अनुभव कांहीं । सद्गुरु कदाही न म्हणावा ॥ ९ ॥
 शिष्यापासून ध्यावी सेवा । स्वप्नींही न धरी ऐसिया भावा ॥
 उलट शिष्यार्थ निजदेह लागावा । इच्छी तो जाणावा सद्गुरु ॥ १० ॥
 शिष्य म्हणजे किं पदार्थ । गुरु काय तो श्रेष्ठांत श्रेष्ठ ॥
 ऐसिया अहंभावा विरहित । तोचि सद्गुरु हितकारी ॥ ११ ॥
 शिष्य तोही पूर्णब्रह्म । त्याठायींही पुत्रप्रेम ॥
 इच्छी न त्यापासावयोगक्षेम । सद्गुरु तो परम श्रेष्ठ जर्गी ॥ १२ ॥
 परम शांतीचें जें निधान । विद्वत्तेचा न जेथें अभिमान ॥
 सान थोर समसमान ॥ तेंच सद्गुरुस्थान जाणावें ॥ १३ ॥
 ऐसीं हीं सर्व साधारणें । सद्गुरुचीं संक्षिप्त लक्षणें ॥
 निवेदिलीं म्यां अनन्य शरणें । श्रोतयांकारणें संकलित ॥ १४ ॥
 साईदर्शनें तुष्टले लोचन । तथा भाग्यवंतां लागून ॥
 मी काय याहून वणूँ सकेन । सद्गुरुलक्षण हें सत्य ॥ १५ ॥
 जन्मोजन्मीचा पुण्यातिशय । गांठीस होता त्याचा संचय ॥
 तेणें हे आम्हांस लाधले पाय । या सद्गुरुराय साईचे ॥ १६ ॥
 पूर्ण तारुण्यीं ही अपरिग्रह । निराधार ना वेस ना गृह ॥
 तमाखू चिलीम हा काय तो संग्रह । मनोत्रिग्राह भयंकर ॥ १७ ॥
 वर्षे अष्टादश असतां वय । तेव्हांपासूनहा पूर्ण मनोजय ॥
 सदा एकांतीं वसावें निर्भय । लावूनिया लय स्वरूपीं ॥ १८ ॥
 पाहोनि भक्ताची आवडी शुद्ध । भक्तपराधीन मी हें ब्रीद ॥
 भक्तवृंदा दावावया विशद । भक्तप्रेमास्पद वर्ते जो ॥ १९ ॥

जय परब्रह्मा सनातना । जय दीनोद्धर मसनवदना ॥

जय चैतन्यधना भक्ताधीना । दे निजदर्शना निजभक्ता ॥ २० ॥

जयजयाजी द्वैतातीता । जयजयाजी अव्यक्त व्यक्ता ॥

सर्वसाक्षी सर्वातीता । अकळअभक्ता सकळिकां ॥ २१ ॥

जयजय भवसंतापहरणा । जयजय भवगजविदारणा ॥

जयजय आश्रितप्रेषपूर्णा । संकट निरसना सहुराया ॥ २२ ॥

तुज अव्यक्तीं समरसतां । आकार पावळा निराकारता ॥

परी तवभक्तकल्याणकारिता । देह ठेवितांही न सरे ॥ २३ ॥

देहीं असतां जी जी कृति । तोच समसरतां अव्यक्तीं ॥

तेच अनुभव आजही भोगिती । जे तव भक्ती लागले ॥ २४ ॥

त्वां मज पामरा निमित्त करुनी । निरसावया अविचारजनी ॥

प्रकट केळा निज चरित्र तरणी । जो भक्तोद्धरणीं समर्थ ॥ २५ ॥

आस्तिक्य बुद्धि श्रद्धा स्थिती । हीच भक्ताची हृदयपणती ॥

प्रेमस्नेहें उजळिजेवाती । ज्ञानज्योती प्रगटेळ ॥ २६ ॥

प्रेमाधीण शुष्क ज्ञान । तथाचे कोणा काय प्रयोजन ॥

विना प्रेम न समाधान । प्रेम अविच्छिन्न असावें ॥ २७ ॥

काय वानूं प्रेम महिमान । तथापुढें तुच्छ आनूं ॥

गाठीं नसल्या प्रेम गहन । श्रवण वाचन निर्फळ ॥ २८ ॥

प्रेमापाशीं नांदे भक्ती । तेथेंच अवधीं शांती विरक्ति ॥

तेथेंच पाठी तिष्ठे मुक्ति । निज संपत्ती समवेत ॥ २९ ॥

प्रेम नुपजे भावाधीण । भाव तेथें देव जाण ॥

भावा पोटीं प्रेम पूर्ण । भावचि कारण भवतरणा ॥ ३० ॥

मंगोदकसम पवित्र । परमगोड साईचरित्र ॥

तेणेंच त्याचें सजविलें स्तोत्र । निमित्तमात्र हेमाड ॥ ३१ ॥

श्रवण करितां साईसच्चरित ॥ श्रोते वक्ते नित्य पूत ॥
 पापपुण्याचा होई घात । नित्य मुक्त दोषेही ॥ ३२ ॥
 भाग्ये आगळे ऐकतां श्रोत्र । भाग्ये आगळें वक्तयाचें वक्त्र ॥
 धन्य हें श्रीसाईस्तोत्र । अतिपवित्र निजभक्तां ॥ ३३ ॥
 होऊनियां शुद्धचित्त । सद्भावें जे परिसती चरित ॥
 त्यांचे ते सकळ मनोरथ । होतील सुफलित सदैव ॥ ३४ ॥
 परम भावार्थे आदरेसी । ऐकती या सच्चरितासी ॥
 निजपदभक्ति अनायासी । लाभे त्यासीं अखिलबै ॥ ३५ ॥
 भक्तिभावें साईचरण । सेवितां करितां साईस्मरण ॥
 होईना यथेच्छ इंद्रियाचरण । सहज भवतरण रोकडें ॥ ३६ ॥
 भक्तचातकां निजजीवन । ऐसें हें साईसच्चरितकथन ॥
 श्रोतां श्रवणापाठीं मनन । कीजे श्री आयतन कृपेचें ॥ ३७ ॥
 सर्वावस्थीं सावधान । होऊनि श्रोतीं केलिया श्रवण ॥
 सहज होय भवतरण । कर्मबंधन तुटोन ॥ ३८ ॥
 असो मनीं म्हणतील श्रोते । केव्हांहो आरंभ होणार कथेंते ॥
 दबडितों त्यांचिया अस्वस्थतेतें । प्रस्तावनेतें करोनी ॥ ३९ ॥
 पूर्वाध्यायीं झालें कथन । वैरहत्या आणि ऋण ॥
 हीं फोडावया पुनर्जन्म । येई निजकर्म भोगावया ॥ ४० ॥
 त्यांस नाही पूर्वस्मरण । परी या संतां कदां न विस्मरण ॥
 करिती निजभक्त संकटनिवारण । असेना जनन कोठेंही ॥ ४१ ॥
 तैसीच आतां दुसरी कथा । देतां घेतां बसत उठतां ॥
 संतांपायीं विश्वास ठेवितां । पावती सफलता निजभक्त ॥ ४२ ॥
 कर्मरंभ करूं जातां । आधीं हरिगुरुचरण स्मरतां ॥
 तेच निवारिती निजभक्तचिंता । कर्मीं निजदक्षता ठेविलिया ॥ ४३ ॥

कर्म मात्र मी करणार । समर्थ हरिगुरु फल देणार ॥
 ऐसा ज्याचा दृढ निर्धार । बंडा पार त्याचा ॥ ४४ ॥
 संत आरंभीं उग्र भासती । तरी त्यांपोटीं लाभेविण प्रीति ॥
 अल्प धीर पाहिजे चिंतीं । करितील अती कल्याण ॥ ४५ ॥
 स्नापतापसंसृति माया । सत्संगाची पडतां छाया ॥
 ठायींचे ठायींच जातील विलया । म्हणोनि त्या पायां चिकटावें ॥ ४६ ॥
 सविनय आणि अनुद्धत । होऊनि संतां शरणागत ॥
 प्रार्थवें त्यां निजगुणहित । देतील चित्तस्वास्थ्यातें ॥ ४७ ॥
 अल्पज्ञानाचिया अभिमानीं । संतवचनीं विकल्प मानीं ॥
 होते त्या आधीं कैसी हानी । विश्वासें निदानीं कल्याण ॥ ४८ ॥
 सुद्धमनें वा कपटें सर्वथा । स्वऱ्या संतांचे चरण धरितां ॥
 अंतीं पावे तो निर्मुक्तता । अघाध योग्यता संतांची ॥ ४९ ॥
 येअर्थांची बोधक कथा । श्रवण कीजे सावधानता ॥
 स्वानंद निर्भर होईल श्रोता । तैसाचि वक्ता उल्लासित ॥ ५० ॥
 वकील अक्कलकोट निवासी । सपटणेकर नाम जयासी ॥
 परिसा त्यांचे अनुभवदासी । मन उल्लासित होईल ॥ ५१ ॥
 वकीलीचा रात्रंदिवस । करीत असतां ते अभ्यास ॥
 भेटले विद्यार्थीं शेवडे त्यांस । करीत विचारपूस परस्पर ॥ ५२ ॥
 सहाध्यायीही इतर आले । तेथेच खोलींत एकत्र बसले ॥
 प्रश्न एकेकां पुसूं लागले । पहाया अभ्यासिलें ताडून ॥ ५३ ॥
 पहावें कोठें कोणाचें चुकतें । कोणाचें उत्तर बरोबर येतें ॥
 करवें संग्रयनिवृत्तीतें । चित्तस्वस्थते लागूनी ॥ ५४ ॥
 शेवडे यांचीं चुकलीं उत्तरें । अंतीं म्हणाले विद्यार्थीं सारे ॥
 कैसेन यांची परीक्षा उतरे । अभ्यासिलें अपूरें सर्वची ॥ ५५ ॥

केला जरी त्यांनीं उपहास । शेवड्यांचा पूर्ण विश्वास ॥
 पुरा वा अपूरा अभ्यास । वेळीं मी पास होणार ॥ ५६ ॥
 मी न जरी अभ्यास केला । माझा साईबाबा मजला ॥
 पास कराय़ा आहे बैसला । करूँ मी कशाला काळजी ॥ ५७ ॥
 परिसतां ऐसिया बोला । आश्चर्य वाटलें सपटणेकरा ॥
 नेऊन शेवड्यांस एके बाजूला । पुसावयाला लागले ॥ ५८ ॥
 अहो हे साईबाबा कोण । जयांचे एवढे वणितां गूण ॥
 जयांवर तुमचा विश्वास पूर्ण । वसतीचा ठाव कवण कीं ॥ ५९ ॥
 मग त्या साईबाबांची महती । प्रत्युत्तरीं शेवडे कथिती ॥
 सर्वेचि आत्मविश्वास स्थिती । तयांसी वदती प्रांजळपर्णे ॥ ६० ॥
 सुप्रसिद्ध नगर जिल्हा । त्यामाजील शिडीं गांवाला ॥
 फकीर एक मशिदीं बसला । असे बहु नांवाजला सत्पुरुष ॥ ६१ ॥
 संत आहेत जागोजाग । परी तयांचे भेटीचा योग ॥
 माठीस नसतां पुण्य अमोघ । प्रयत्नें हा सुयोग लाभेना ॥ ६२ ॥
 विश्वास माझा पूर्ण त्यावर । करील तो जें तेंच होणार ॥
 वदेळ वाचें तेंच घडणार । नाहीं तें चुकणार कल्पांतीं ॥ ६३ ॥
 कितीही केल्या थंदा प्रयास । परिक्षेत मी होणार नापास ॥
 परी पुढील वर्षीं अप्रयास । होणार मी पास त्रिसत्य ॥ ६४ ॥
 मज हें आहे त्याचें अश्वासन । तयावर माझा भरवसा पूर्ण ॥
 होणें न त्याचें अन्यथा वचन । गांठ मी बांधून ठेविलीसे ॥ ६५ ॥
 नवल काय ही तों होईल । होईल परीक्षा याच्याही पुढील ॥
 हास्यास्पद हे वाटले बोल । निःसंशय फोल सपटणेकरा ॥ ६६ ॥
 विकल्पपूर्ण त्याचें मन । त्यांना हें काय आवडे कथन ॥
 असोशेवडे गेले तेथून । परिसा तें वर्तमान पुढील ॥ ६७ ॥

पुढें कालें अनुभवातीं । अन्वर्थ झाल्या शेवड्यांच्या उत्की ॥
 दोनोही परीक्षा पास होती । आश्चर्य चितीं सपटणेकरां ॥ ६८ ॥
 पुढें जातां दहा सालें । सपटणेकर उद्विग्न झाले ॥
 दुबैव एकाएकी ओढवले । तंव ते पावले उदासता ॥ ६९ ॥
 एकुलता एक मुलगा त्याला । कंठरोगानें निधन पावला ॥
 सन एकूणीससैं तेरा सालाला । अत्यंत विटला संसारा ॥ ७० ॥
 आदीं करून पंढरपूर । गाणगापूरादी तीर्थें समग्र ॥
 झालीं परी न सुखावे अंतर । वाचिला नंतर वेदांत ॥ ७१ ॥
 ऐसा कांहीं काळ लोटतां । चित्तास कांहीं येते का श्रान्तता ॥
 म्हणूनि मार्गमतीक्षा करितां । आठवला वृत्तांत शेवड्यांचा ॥ ७२ ॥
 शेवळे यांचा निश्चय स्मरला । साईपदींचा विश्वास आठवला ॥
 आपणाही जावें श्रीदर्शनाला । वाटलें मनाला तयांच्या ॥ ७३ ॥
 संत दर्शनीं धरिला हेत । सन एकोणीससैं तेरा सालांत ॥
 शिर्डीस जाण्याचा झाला वेत । निघाले समवेत वंधूच्या ॥ ७४ ॥
 निमित्त शेवळे यांचें स्मरण । वंदावया आपुले चरण ॥
 साईच तया करिती पाचारण । तें सावचित्त श्रवण करा ॥ ७५ ॥
 पंडितराव कनिष्ठ सहोदर । तयां घेऊनिघां बरोबर ॥
 संतदर्शना सपटणेकर । निघाले सपरिवार शिर्डीस ॥ ७६ ॥
 असो ते दोघे तेथें आले । येतांच श्रींच्या दर्शना निघाले ॥
 दुरून बाबांचें दर्शन झालें । अत्यंत घाले चित्तांत ॥ ७७ ॥
 दुळनि परी ती डोळेभेट । होतांच सत्वर गेले निकट ॥
 दोघेही जोडून करसंपुट । समोर तिष्ठत बाबांचे ॥ ७८ ॥
 दोघेही ते अति विनीत । बाबासन्मुख लोटांगणीं येत ॥
 श्रीफळ साईचरणीं समर्पित । शुद्धभावान्वित सप्रेम ॥ ७९ ॥

श्रीफल अर्पितां सपटणेकर । समर्थांच्या चरणावर ॥
 “चलहह” शब्दें बाबा धिक्कार । करीत सपटणेकर यांचा ॥८०॥
 सपटणेकर चिंताग्रस्त । बाबा व्हावे का संतप्त ॥
 मनीं म्हणती बाबांचे परिचित । पाहूनि त्यां इंगित पुसावें ॥८१॥
 दर्शनें जें व्हावें प्रसन्न । तेच या शब्दें अत्यंत खिन्न ॥
 होऊन संचित अधोवदन । बैसले सरकून माघारा ॥ ८२ ॥
 आतां कोणापासीं जावें । कोणा भक्तालागीं पुसावें ॥
 काय बाबांच्या बोलांत असावें । मनोगत पुसावें कोणास ॥ ८३ ॥
 ऐसा त्यांचा पाहूनिभाव । कोणी त्यांच्या समाधानास्तव ॥
 कथितां बाळा शिष्याचें नांव । शोधिला ठाव त्याचा ॥ ८४ ॥
 तथालागीं सपटणेकर । निवेदिते झाले वृत्तांत साग्र ॥
 म्हणाले बाबा माझा धिक्कार । करिती अत्युग्रवाचेनें ॥ ८५ ॥
 तुम्ही तरी मजसकें यावें । दर्शन शांतपणें करवावें ॥
 कृपावलोकन बाबांचें व्हावें । कोषा न यावें आम्हादरी ॥ ८६ ॥
 असो हें बाळानें मान्य केलें । सपटणेकर निश्चित झाले ॥
 फोटो बाबांचे विकत आणविले । दर्शना निघाले बाबांच्या ॥ ८७ ॥
 बाळ शिपी होता संगतीं । फोटो घेऊनि आपुले हातीं ॥
 बाळा मग देउनि बाबांप्रती । बाबांस विज्ञप्ति करिताहे ॥ ८८ ॥
 काय हें देवा कसलें चित्र । पाहूनि बाबा देती उत्तर ॥
 हा फोटो आहे याचा यार । बोटानें सपटणेकर दावीत ॥ ८९ ॥
 ऐसें बोलून बाबा हांसले । मंडळीसही हांसू आलें ॥
 बाबा काय हो इंगीत यांतलें । बाळानें पूसिलें बाबांस ॥ ९० ॥
 तात्काळ बाळा सपटणेकरा । म्हणे ध्या दर्शन करा त्वरा ॥
 मग ते कथितां नमस्कारा । “चलहह” उद्गारां परिसिलें ॥९१॥

तेच पूर्वील " चल हट्ट " । अजून माझी पुरवी पाठ ॥
 आतां काय करावी वाट । आश्चर्य उद्भूट सपटणेकरां ॥ ९२ ॥
 मग ते दोघे जोडूनि कर । तिष्ठत असतां बाबांसमोर ॥
 ' निघून जा येथूनि सत्वर ' । आज्ञा त्यां अखेर बाबांची ॥ ९३ ॥
 वाक्य तुमचें स्वामीसमर्था । अनुल्लंघ्य कोणाही सर्वथा ॥
 काय आम्हा पामरांची कथा । निघालों आतां येच घडी ॥ ९४ ॥
 ऐकोनि आपण महा उदार । दर्शना आलों तों धिक्कार ॥
 "चल हट्ट " शब्दें आमुचा सत्कार ॥ काय हा चमत्कार कळेना ॥ ९५ ॥
 तेव्हां असावें कृपावलोकन । द्यावें आम्हा आशिर्वचन ॥
 व्हावे सत्वर पुनर्दर्शन । ऐसे आश्वासन भागितलें ॥ ९६ ॥
 ऐसा कोण आहे ज्ञानी । जाणेल काय बाबांचे मनीं ॥
 परंतु झालेली आज्ञा जानुनी । गेले स्वस्थानीं माघारां ॥ ९७ ॥
 ऐसें हे त्यांचें प्रथम दर्शन । तेणें ते दोघे अति उद्विग्न ॥
 गेले अपुले गांवा परतोन । यत्किंचित विलंब न करितां ॥ ९८ ॥
 पुढें आणीक वर्ष गेलें । तरीही न मन स्थीर झालें ॥
 पुनश्च गाणागापूर केले । चित्त भडकले अधिकच ॥ ९९ ॥
 विश्रांत्यर्थ सपटणेकर । गेले माढेगांवीं नंतर ॥
 काशीक्षेत्रीं जाण्याचा विचार । केला कीं अखेर त्यांनीं ॥ १०० ॥
 आतां काशीस निघावयास । उरले अवघे दोनच दिवस ॥
 झाला दृष्टांत निजकांतेस । राहिला प्रवास काशीचा ॥ १०१ ॥
 दृष्टांताचा चमत्कार । कैसा त्याचा अभिनव प्रकार ॥
 कथितों व्हावें श्रवणतत्पर । लीलाचरित्र साईचें ॥ १०२ ॥
 झोपेंत असतां शेजेवर । स्वप्नसृष्टी डोळ्यासमोर ॥
 बाई घेऊनियां घागर । जाई विहिरीवर लकडडशाचे ॥ १०३ ॥

तेथें एका निंबातळीं । होईस जो फडका गुंडाळी ॥
 ऐसा एक फकीर ते वेळीं । म्हणे मजजवळी पातला ॥ १०४ ॥
 “कां व्यर्थ श्रमसी बाळ” । फकीर उद्गारला स्वर्ण कोमळ ॥
 भरून देतो तुझी ही सकळ । घागर निर्मळ उदकोसी ॥ १०५ ॥
 वाटली भीती फकीराची । घेऊन घागर रिकामीची ॥
 वाट माधारा धरिली घराची । सर्वे मागोवागेंची फकीर ॥ १०६ ॥
 ऐसियेपरी पाहूनि स्वप्न । जागी झालें उघडले नयन ॥
 परिसून कांता स्वप्न निवेदन । नेमिलें गमन शिर्डीचे ॥ १०७ ॥
 तेच मुहूर्ती दोघें निघालीं । उदईक शिर्डीग्रामा पातलीं ॥
 येतांच मशीदीमाजी गेली । बाबा तें कालीं लेंडीघर ॥ १०८ ॥
 बाबा परत येईयर्थत । बैसती झालीं दोघेंही तेथ ॥
 बाबांची मार्गप्रतीक्षा करित । बाबा तंब इतुक्यांत पातले ॥ १०९ ॥
 मूर्ती जी देखिली हृष्टांतांत । तीच ती पाहून नखशिखांत ॥
 बाई जाहली विस्मयान्वित । मग ती न्याहाळीतचि राहिली ॥ ११० ॥
 होतां बाबांचें पादक्षालन । बाई गेली घ्यावया दर्शन ॥
 करोनि साईपदाभिवंदन । बैसली अवलोकन करितची ॥ १११ ॥
 पाहोनि तिचेची विनीतता । उल्लास साईनाथाचे चित्ता ॥
 बाबांनीं हलूच आरंभिली कथा । बाईची व्यथानिवारक ॥ ११२ ॥
 तेव्हां नित्यक्रमानुसार । बाबा अपुलीच व्यथा सविस्तर ॥
 निवेदूं लागले प्रेमपुरःसर । तन्नस्थ एक्या तिसऱ्यास ॥ ११३ ॥
 पाहू जातां बाईची कथा । बाईस सांगाययाची असतां ॥
 तिच्यासमक्ष तिसऱ्यास कथितां । परिसिली अतिसावधानता बाईनीं ॥
 “ माझे हात पोट कंबर । बहुत दिवस दुखें अनिवार ॥ ”
 “ औषधें करितां झालों बेजार । होईना परिहार व्यथेचा ॥ ११५ ॥ ”

"कंटाळलों मी औषधें खातां । गूण म्हणून येइना तत्वता ॥"
 "परी मज आश्चर्य वाटे आतां । गेली कीं व्यथा एकाएकी" ॥११६॥
 ऐसी ही कथा तिजिया कथितां । बाईचा नामनिर्देशही न करितां ॥
 तिथेचीच ही वार्ता सर्वथा । संबंध हा होता तिथेच ॥ ११७ ॥
 पुढें मासा दोमासां अंती । बाबांनीं आपुली जी वणिली होती ॥
 त्याच तिथेच्या व्यथेची निवृत्ति झाली तंव प्रतीती पटली तिका ११८
 पूर्ण झाली बाईची कामना । तंव सपटणेकर घेती दर्शना ॥
 त्यांची पूर्वील "चलहट्ट" संभावना । बाबांनीं पुन्हां केलीच ॥११९॥
 नकळे काय माझी चूक । धिक्कारिती मज बाबा अचूक ॥
 नमस्कारितां उत्तर एक । मजला ठराविक तयांचें ॥ १२० ॥
 कायकी माझे पूर्वाजित । मजवरीच कां रागेजत ॥
 इतरां पार्शीं माझिया देखत । बर्तत अत्यंत प्रेमानें ॥ १२१ ॥
 पाहूं जातां साजसकाळीं । बाबांपार्शीं अवघी मंडळी ॥
 आनंदे अनुभवीत नित्य दिवाळी । माझेच कपालीं 'चलहट्ट' ॥१२२॥
 कांहीं माझे कर्म विकोपा । गेले पावलों धर्म बिलोपा ॥
 आश्रय झालों अनंत पापा । तेणेंच ही अवकृपा मजवरी ॥ १२३ ॥
 आरंभीं मी बाबा विषयीं । होतों कुतर्की तैसाच संशयीं ॥
 तेणेंच वाटलों ऐसिया उपायीं । बाबाच मजठायीं पाडीत ॥ १२४ ॥
 म्हणूनि केला निजनिर्धार । अनुग्रह बाबांचा होयतोंवर ॥
 तेथेंच वृत्ति ठेवून स्थिर । रहावे सुस्थिर मानसे ॥ १२५ ॥
 त्रिविधतापें तापलेला । वरी साईच्या दर्शना भुकेला ॥
 ऐसा कोण विन्मुख गेला । जो न निवाळा अंतरीं ॥ १२६ ॥
 तरी ते दिवसीं अति उद्विग्न । गोड न लागे अन्नपान ॥
 गोड न लागे गमना गमन । उन्निद्र नयन शेजेवर ॥ १२७ ॥

जवळ नाही कोणी अवांतर । बाबाच एकले असती गादीवर ॥
 साधूनिया ऐसा अवसर । धरावे चरण बाबांचे ॥ १२८ ॥
 करीत निश्चय सपटणेकर । फळासि आला त्यांचा निर्धार ॥
 होऊनिया सद्गदितांतर । धरीत चरण बाबांचे ॥ १२९ ॥
 पायावरी ठेवितां शिर । बाबा तयावर ठेवित निजकर ॥
 पादसंवाहन करित सपटणेकर । आली एक बाई धनगर तों ॥ १३० ॥
 बाई येतांच तेथवर । रगडूं बैसली बाबांची कंबर ॥
 बाबा नित्यक्रमानुसार । वार्ता तिजबरोबर करितात ॥ १३१ ॥
 वार्तेचा त्या चमत्कार । लक्षपूर्वक सपटणेकर ॥
 ऐकतां ती त्यांचीच समग्र । अक्षरें अक्षर आढळली ॥ १३२ ॥
 जरी होकार धनगरी देत । सपटणेकर आश्चर्यभरित ॥
 अपुलेंच वृत्त बैसले ऐकत । तेणें ते चकित अंतरी ॥ १३३ ॥
 गोष्ट ती एका वाणियाची । परी वस्तुतः होती त्यांची ॥
 त्यांतही त्यांचे मयत मुलाची । वार्ता मृत्यूची निघाली ॥ १३४ ॥
 कोणी अत्यंत परिचित । नातेवाइक सांगे वृत्त ॥
 जन्मापासून मरणापर्यंत । तैसें तें साद्यंत कथियेलें ॥ १३५ ॥
 बाईलागी सांगती कथा । तिचा न कथेंशी संबंध तत्वता ॥
 ती तो पितापुत्रांची वार्ता । विषय सर्वथा दोषांचा ॥ १३६ ॥
 असो ऐसी निजकथा । साईमुखें सपटणेकर ऐकतां ॥
 परम विस्मय जाहला चित्ता । बाणली आदरता साईपदी ॥ १३७ ॥
 वाटलें तया मोठे कौतुक । बाबांला ही कैशी ठाऊक ॥
 परी जैसा करतलामळक । तेवी हें सकळिक बाबांना ॥ १३८ ॥
 ब्रह्मस्वरूप स्वयें आपण । तयाचें विश्व कुटुंब जाण ॥
 किंब्रत्या विश्वचि नदळा पूर्ण । तीच ही खूण साईची ॥ १३९ ॥

एकात्मतेचा विस्तार । तोच कीं साईचा अवतार ॥
 तयास कैचें आपपर । स्वयें सविस्तर जगरूप ॥ १४० ॥
 विनटला जो परमपुरुषा । तया कैची द्वैतभाषा ॥
 द्रष्टा दर्शन अथवा दृश्या । नातळे आकाशा जणु लेप ॥ १४१ ॥
 बाबा महान अंतर्ज्ञानी । ऐसें येतांच तयांचे मनीं ॥
 बाबा काय तया लागुनि । बदले ते सज्जनीं परिसीजे ॥ १४२ ॥
 बोट दावुनि तयासघोर । बाबा साश्चर्य काढिती उद्गार ॥
 मारिले म्हणे मी याचें पोर । आरोप मजवर हा ठेवी ॥ १४३ ॥
 मी लोकांचीं पोरें मारितों । हा का मशीदीस येऊन रडतो ॥
 बरें मी आतां ऐसे करितों । पोटासीं आणितो पुत्र त्याचा ॥ १४४ ॥
 जसा मेलेला रामदास । दिल्या माघारा त्या बाईस ॥
 तैसाच पुनश्च त्याचिये मुलास । आणितों मी पोटास त्याचिया १४५ ॥
 ऐस ऐकून सपटणेकर । तिष्ठत लावुनि बाबांकडे नजर ॥
 ठेवुनि त्याच्या मस्तकीं कर । बाबा त्या धीर देतात ॥ १४६ ॥
 म्हणती हे पाय पुरातन फार । जाहली तुझी काळजी दूर ॥
 पूर्ण भरवंसा ठेव मजवर । कृतार्थ लवकर होसील ॥ १४७ ॥
 करीत असतां पादसंवाहन । परिसतां बाबांचें मधुवचन ॥
 सपटणेकर सद्गदित नयन । पदाभिवंदन करीत ॥ १४८ ॥
 आले अष्टभाव दाटून । नयनीं आनंदाश्रू जीबन ॥
 तेणें बाबांचें पादक्षालन । प्रेमें प्रक्षालण मज कोलें ॥ १४९ ॥
 पुन्हां बाबांनीं मस्तकीं हात । ठेऊनि म्हणाले बसावे स्वस्थ ॥
 तेव्हां सपटणेकर विन्हाडीं परत । आले आनंदीत मानसें ॥ १५० ॥
 नैवेद्याची केली तयारी । देऊनिया निज युवती करी ।
 षूजा आरती जाहलियावरी । ताट तें सारीत बाबांपुढें ॥ १५१ ॥

मग प्रोक्षूनिया पात्रास । करोनि सविधि नेत्रस्पर्श ॥
 प्राणापान व्यानादिकास । अर्पोनि मग बाबांस समर्पिला ॥१५२॥
 मग अनुसरुन नित्यक्रमास । बाबांचा होतां हस्तस्पर्श ॥
 स्वीकारितां नैवेद्यास । वाटला हर्ष सपटणेकरा ॥१५३॥
 मग तत्रस्थ इतर भक्त । होते बाबांचे पाया पडत ॥
 शिरले सपटणेकर त्या गर्दीत । पुनश्च नमस्कारित त्वरेने ॥ १५४ ॥
 असो ऐसिया त्या घाईत । मस्तका यस्तक आथडत ॥
 बाबा तेव्हां सपटणेकराप्रत । कैसे अनुवादत संथपर्णे ॥ १५५ ॥
 अरे कशाळा वारंवार । नमस्कारावर नमस्कार ।
 पुरे तो केला एकवार । आदरसत्कारपूर्वक ॥ १५६ ॥
 असो ते रात्री होती चावडी । सपटणेकर अति आवडी ॥
 प्रेमें निघाले पालखी अघाडी । आनंद परवडी दंडधारी ॥ १५७ ॥
 असो ही चावडी मिरवणूक । श्रोतयांपूर्वीच आहे ठाऊक ॥
 तरी पुनरुक्ति आवश्यक । विस्तारकारक वर्जियेली ॥ १५८ ॥
 असो पुढें ते रात्रीला । ही बाबांची अगाधलीला ॥
 बाबा दिसले सपटणेकराला । जणु पांडुरंगालाच पाहतो ॥ १५९ ॥
 असो पुढें मागतां आज्ञा । जेऊन जावें झाली अनुज्ञा ॥
 न करितां यत्किंचित अवज्ञा । निघाले मग दर्शना जातांना ॥१६०॥
 इतक्यांत मग त्यांचिये मना । एकाएकी उठली कल्पना ॥
 बाबा आतां मागतां दक्षिणा । ती मी पुरविणार कैसेनी ॥ १६१ ॥
 से गांठीस होते ते सरले । गाडीभाड्याचे पुरतेच उरले ॥
 “ दक्षिणा दे ” बाबा जर वदले । उत्तर ठरविलें मनानें ॥१६२॥
 मागावयाचे आधींच घावा । रुपया एक हातीं ठेवावा ॥
 पुन्हा मागतां आणखी अर्पाचा । नाहीं श्दणावा तयापुढें ॥ १६३ ॥

अग्निरथाचे भाड्यासाठी । आवश्यक तेचि ठेविले गाठी ॥
 ऐसें बाबांस सांगावें स्पष्टोक्ति । उरवोनि भेटीस ते गेले ॥ १६४ ॥
 पूर्वोक्त कृतनिश्चयानुसार । रुपया एक ठेवितां हातावर ॥
 आणिक एकचि मागितला त्यावर । देतां ते भरपूर अनुवादले ॥ १६५ ॥
 म्हणाले हा वे एक नारळ । स्वस्त्रियेच्या ओठीत घाल ॥
 आणीक मग तू जाई खुशाल । सोडूनि तळगळ जीवाची ॥ १६६ ॥
 पुढें जातां महिने बारा । पुत्र आला त्यांचिये उदरा ॥
 घेऊनि आठ मासांचिया लेंकुरा । आलीं ती माघारा दर्शना ॥ १६७ ॥
 मुलगा घातला बाबांचे चरणी । काय संतांची नवल करणी ॥
 मग तीं दोघें जोडूनि पाणी । करिती दिनवणी ती परिसा ॥ १६८ ॥
 यष्ट उपकारा साईनाथ । कैदीं उतराईं व्हावें आतां ॥
 आम्हा कांहींच कळेना सर्वथा । ठेविलों माथा चरणावर ॥ १६९ ॥
 हीन दीन आम्ही पावर । कृपा असावी अनाथांवर ॥
 आतां येथून पुढें निरंतर । चरणीं तत्र थार असावा ॥ १७० ॥
 जागृती माजी तैसेंच स्वप्नीं । नाना तरंग उठती मनीं ॥
 उरसंत नाही दिवस रजनी । तरी त्व भजनों लावी अम्हा ॥ १७१ ॥
 असो तो मुलगा मुरलीधर । आणीक दोन भास्कर दिनकर ॥
 यांचिया समवेत सपटणेकर । प्रसन्नांतर जाहले ॥ १७२ ॥
 मग ते सर्वे घेऊन भार्या । करुनि वंदन साईं सदया ॥
 स्वाधूनि चंचल मनाचे स्थैर्या । होऊनि कृतकार्य परतले ॥ १७३ ॥
 कथा सांगावी संकलित । होता मनीं आरंभी हेत ॥
 परी वदविता साईनाथ । तेणें हा ग्रंथ विस्तारला ॥ १७४ ॥
 त्यासी हा हेमाड वारण । पुढील कथेचें अनुसंधान ॥
 तात्पर्यार्थ दिग्दर्शन । श्रोतयां लागून करीतसें ॥ १७५ ॥

कथा ती याहून बहुगोड ! चमत्काराची जया आवड ॥
 ऐसिया एका भक्ताचें कोड । पुरविलें नितोड साईनीं ॥ १७६ ॥
 लोकां वर्णितां साईचे गुण । दोषदर्शीं देखे अवगुण ॥
 स्वयें न स्वार्थपरमार्थपरायण । दोषैक दर्शन हेतू मनीं ॥ १७७ ॥
 असतील साईबाबासंत । तरी ते मज देतील प्रचीत ॥
 मजला अनुभव आलिया विरहित । मी त्यां यत्किंचित मानीना ॥ १७८ ॥
 केवळ परीक्षा पहावयास । गेलियाची ही इच्छा पुरत ॥
 हीच कथा पुढील अध्यायांत श्रवण करोत सछोते ॥ १७९ ॥

स्वस्ति श्री संतसज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥

श्री साई समर्थसच्चरिते । साशंकभक्तानुग्रहकरणं ॥

नाम अष्टचत्वारिंशोऽध्यायःसंपूर्णः ।

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ॥

॥ शुभंभवतु ॥